

ZIDIRE NOUA NUOVA COSTRUZIONE

*Il nostro andare a Roma significa ne siamo certi entrare nella storia della Nuova Europa.
Alexandru Costant*

NUMERO CINQUE SOMMARIO

DANILO ZONGOLI : LA RINASCITA DELLA DACIA

VALENTINA UNGUREANU: ISTORICUL APARITEI OR. DONDUSENI

SERGIU CASSIAN : ANALIZA CRITICA A UNOR CARENZE ALE
CRIMINOLOGIEI AUTOHTONE

DANA ZONGOLI: UNA RICETTA ROMENA O RETETA ROMANA

VINCENZINA BASCIU : IL SIGNIFICATO DELLA PASQUA

GRUPPO EDITRIALE FLUX TOTUSI UNIREA

ATTIVITA' SOCIALI : NOMINA DEL PRESIDENTE ONORARIO

LA RINASCITA DELLA DACIA

Sono passati circa quindici anni dai grandi “cambiamenti” politici in Romania e in Basarabia.

Purtroppo le speranze suscitate in quei giorni non si sono tramutate in realtà. Corruzione, crisi morale, emigrazione clandestina, prostituzione caratterizzano la vita delle popolazioni, le quali vivono nei territori della antica DACIA ROMANA. Pubblichiamo su questi temi un interessante saggio del ricercatore Sergiu Cassian vicepresidente dei giovani giuristi ricercatori della Basarabia. Romania e Basarabia, sono legate da un destino indissolubile come dicono i padri latini “*Simul stabunt et simul cadent*”. In questo numero riproduciamo, in lingua romena, un editoriale di “Flux, il giornale patriottico della Basarabia, sulla questione della attualità della unificazione tra i due Stati romeni.

Ci sono molte ombre ma anche qualche luce. La lingua e il tricolore romeno e la metropoli autonoma di Basarabia e la chiesa cattolica di rito greco sono come l’araba fenice risorte dalle ceneri in cui la logica di Yalta ha precipitato l’Europa, anche se come argutamente fa notare il nostro filosofo e patriota Vincenzo Cuoco ne “Il saggio storico sulla rivoluzione di Napoli” a volte ci si libera da una oppressione straniera per soccombere, come sta accadendo per il mondo romeno attualmente, ad una peggiore; un proverbio popolare del paese che fu dei daci recita “*din put in lac*” traducibile non letteralmente con il nostro “dalla padella nella brace”.

La nostra associazione sostiene che bisogna parlare non solo al ventre ma anche allo spirito; altresì non possiamo nasconderci l’estrema gravità della situazione economica sia nel mondo romeno e, in misura minore, anche in Italia e nella intera Unione Europea, dove l’euro sta dando il colpo di grazia ad una economia in declino da diversi lustri. L’uomo nuovo non si è affermato ma l’associazione continua a lavorare per la rinascita della Dacia. Il progetto Baraboi prosegue, in accordo con il sindaco Turcan cerchiamo di organizzare un centro culturale pilota in questo piccolo comune, dove le tradizioni romene sono ancora vive. Continua la nostra spigolatura sul mondo romeno con la storia della città di Donduseni.

**Un'altra notizia positiva è la nomina della dottoressa Vincenzina Basciu a Presidente Onorario della associazione. La dottoressa Basciu, di cui riproduciamo, in coincidenza con la Santa Pasqua ortodossa, una comunicazione sul significato della Pasqua, rappresenta in considerazione delle Sue qualità morali e della Sua esperienza un valore aggiunto per il nostro sodalizio. Mi sia consentito di ringraziarLa pubblicamente per avere accettato l'incarico. Avanti per la RINASCITA DELLA DACIA.
DANILO ZONGOLI**

ISTORICUL APARIȚIEI OR. DONDUȘENI

În primăvara anului 1883 încep primele lucrări la construcția drumului de fier, astfel în toamna anului 1893 pe drumul de fier Bălți-Ocnița începe circulația.

Așadar, luna septembrie a acestui an 1893 prezintă un început de cale și prima filă îngălbenită a cronicii de un secol întreg a Dondușenilor.

Pe parcursul anilor 1902-1905 în preajma edificiului gării feroviare, înălțat în 1892, au loc lucrări de construcție a stației de pompare și castelului de apă, a două depozite pentru cereale și a unei rampe pentru încărcături, a 2 km de șosea, precum și a trei case locative.

După 1905, pe ambele părți ale drumului de acces – fosta stradă Lenina, în prezent Independenței, s-au început a zidi primele case locative particulare. Ceva mai târziu, prin anul 1910, pe o parte a străzii centrale se întindeau rînduri de prăvălii, iar pe de cealaltă parte se înghesuiau în șirag lung căruțe cu produse agricole, iar duminică la Dondușeni aveau loc iarmaroace gălăgioase. Din această perioadă localitatea este menționată documentar ca o așezare-târg.

Spre 1915 aici apar primele mici întreprinderi meșteșugărești și comerciale. În acest an, 6 cârciumioare evreiești cu meșteri neîntrecuți în breasla negoțului și legături vechi cu Podolia alcătuiau toate instituțiile comerciale private din localitate.

Olăritul prezintă o poziție dominantă în breasla meșteșugăritului popular, care avea un succes considerabil în mijlocul locuitorilor satelor din împrejurimi.

Anul 1918 înscrie o nouă pagină în istoria Basarabiei. La 27 martie, exprimând voința poporului, Sfatul Țării, în virtutea dreptului istoric și de neam, decide prin vot unanim unirea Basarabiei cu România. Ca membru al Sfatului țării, votează pentru Marea Unire și Petru Galețchi (11.02.1887 – 22.06.1940), plutonier major a regimentului de infanterie din Odesa, originar din Dondușeni și un patriot înflăcărat al neamului românesc, care își pierde viața în vara anului 1940 ca rezultat al represiunilor cumplite staliniste. După 106 ani de subjugare mosculească, poporul revine la propria (sa) vatră. De la Marea Unire își deapănă letopisețul său de mai departe și gara Dondușeni.

În primii ani ai Unirii, locuitorii gării se foloseau fără plată de moșiile și pădurile din preajmă, nu plăteau impozitele funciare, iar roada și alte bunuri materiale le vindeau după legile libere ale pieții.

Anii 20 sunt zgîrciți în date statistice despre gara Dondușeni. Aflăm numai din unele surse oculare, că în viitorul orășel a început a activa primăria și postul de jandarm.

O creștere mai rapidă a gării Dondușeni se semnifică în anii 30. Localitatea continuă să se întindă în lungul căii ferate, avînd spre anul 1940 câteva străzi. A accelerat și creșterea numărului de locuitori. Din unele date statistice ale anului 1940 aflăm că la Dondușeni populația constituia circa 1314 suflete. Un primar, un șef de post și unul de gară, 4 jandarmi, un preot și 3 învățători alcătuiau toată intelectualitatea dondușenenilor.

În primăvara anului 1932 pe actualul teren dintre cinematograful „Zorile” și biserica creștină s-a sfârșit construcția edificiului unei hale pentru expoziții de realizări agricole, care a jucat un rol economic și

cultural valoros în viața Dondușenilor. Aici își demonstau exponatele – cai de o frumusețe rară, animale domestice din cele mai alese, obiecte meșteșugărești și multe alte lucruri – negustorii, țărani și meșteșugarii localnici și cei veniți din alte sate și orașe.

Hala de expoziții a găzduit și un șir de trupe de circ și teatru, maștri de artă, fruntași ai vieții publice, militanți de stat și personalități politice ai României.

În diferiți ani au dat concerte de binefacere marea rapsodă a neamului românesc Maria Tănase, cântăreața soprană Tamara Ceban și mulți alți oameni de artă, care au onorat cu prezența sa hala.

O filă, poate cea mai însemnată din viața divină a gării Dondușeni, e scrisă în anul 1938. la 19 decembrie biserica creștină cu hramul Sfântului Nicolae a fost sfințită.

Pentru a completa impresiile istoriografice despre gara Dondușeni de pînă la război, să revenim și la alte pagini din letopisețul localității. La 1 septembrie 1940, pe un teren de pe actuala stradă Independenței, își deschide ușile o școală primară de 4 clase.

Nori grei la orizontul Basarabiei la mijlocul anului 1940. În urma odiosului pact dintre Hitler și Stalin de la 26 iunie 1940 soarta Basarabiei a fost hotărâtă prin forță militară.

La 22 iunie 1941 se încep a număra cele 1418 zile și nopți de bătăile crâncene și sângeroase între germani și sovietici. În această perioadă de grea cumpănă mai mult de jumătate din populația masculină a gării Dondușeni a fost mobilizată și trimisă în flăcările mistuitoare ale războiului. Veșnică pomenire celor 17 dondușeneni, care cu prețul vieții au apropiat victoria.

În 1946-1947 dăduse peste Basarabia o foame groaznică, au îndurat-o și dondușenarii. În acești doi ani ea a curmat viața la 32 de suflete.

Printre spațiile albe, în prezent încă puțin cercetate de istorie, e și așa – numita „Operație de deschiaburire”, care a avut loc în vara anului 1949. Ceea ce a avut să se întîmple s-a realizat numai într-o singură

noapte. La 6 iulie jertfe ale acestui proces draconic au fost 11 familii din Dondușeni, care numărau 41 de suflete, inclusiv 19 copii.

Scoși cu sila din propria lor vatră și mînați ca animalele la gară, unde erau îmbarcați în vagoanele pentru transportarea vitelor, apoi expediați în străfundurile Siberiei.

Moara stalinistă a deschiaburirurilor și deportărilor, ce a măcinat destinele acestor familii, a pus temelia colectivizării forțate în Dondușeni, care se face în a doua jumătate a anului 1949.

Chiar și în ziua de azi locuitorii satului Dondușeni numesc orașul Dondușeni – gara Dondușeni. Astfel, des poți auzi de la dînșii „am fost la gară” ceea ce de fapt înseamnă că au fost în or. Dondușeni.

Or. Dondușeni a suferit multe modificări după publicarea articolului sus menționat; în rezultat:

- Cinematograful nu mai funcționează.**
- Uzina de zahăr, împreună cu secția sa de conserve nu mai funcționează ca înainte.**
- Despre apă caldă în robinete și energie termică, locuitorii orașului au uitat demult.**
- Cifrele indicate, clar lucru au scăzut esențial.**
- Cu părere de rău nu mai lucrează librăria „Luminița”.**

Dar nu chiar totul e atît de rău. Se dezvoltă comerțul. Iar pe plan cultural, în centrul orașului a fost instalat un monument dedicat celor ce și-au pierdut viața în războiul din „Afganistan”.

Odată cu progresul tehnico-științific, apariția computerilor, internetului, atît la școală, cît și la biblioteca orășenească, etc., au fost instalate computere, cele de la bibliotecă fiind conectate la internet, iar pentru acoperirea zonei cu unde ale telefoniei mobile, ale companiilor

„Moldcell” și „Voxtel”, au fost instalate câteva antene speciale, etc. (acces la internet putem găsi și la Telecomul din oras)

Totodată dondușenii sunt bucuroși de faptul că au fost instalate conductele de gaz, la care sunt conectate majoritatea blocurilor de locuit.

VALENTINA UNGUREANU

LA STORIA DELLA COMPARSA DELLA CITTA' DI DONDUSENI

Nella primavera dell'anno 1883 cominciano i primi lavori per la costruzione della strada ferrata, parimenti nell'autunno del 1893 comincia la circolazione della tratta Balti-Ocnita.

Dunque, nel mese di settembre di quest'anno, il 1893, inizia la cronica di un intero secolo a Donduseni.

Durante gli anni 1902-1905 nei dintorni dell'edificio della stazione ferroviaria, edificato nel 1892, hanno luogo i lavori di costruzione di impianti idrici, due depositi per i cereali e tre case ad uso abitazione. Dopo il 1905, in entrambe le strade di accesso, nella ex via Lenin oggi via indipendenza, si comincia la costruzione delle prime case private. Qualche anno più tardi nel 1910 si sviluppa il commercio rurale e la città diventa sede di fiera.

Verso il 1915 nascono le prime imprese commerciali in gran parte controllate da uomini di affari ebrei.

L'anno 1918 scrive una nuova pagina nella storia della Bessarabia, Il 27 marzo, esprimendo la Volontà del Popolo, il Consiglio di Stato, in virtù del diritto storico e popolare, decide mediante un voto unanime l'UNIONE della Bessarabia con la Romania. Come membro del Consiglio di Stato vota per la GRANDE UNIONE Petru Galetchi (1887-1940), maggiore del reggimento di fanteria di Odessa, originario di Donduseni e un benemerito patriota del popolo romeno, il quale perde la vita nell'estate del 1940 in seguito alla repressione compiuta dagli stalinisti. Dopo 106 anni di dura sottomissione il popolo ritrova il proprio focolare. Dalla Grande Unione verrà condizionata la storia della città e della stazione.

I dati relativi agli anni venti sono scarsi.

Lo sviluppo avviene negli anni trenta. Si accelera lo sviluppo ferroviario e delle altre vie di comunicazione. Cresce il numero degli abitanti. Nella primavera del 1932 viene costruito un edificio per la

realizzazione di una fiera di prodotti agricoli, questa fiera contribuisce allo sviluppo urbano. Viene costruita una sala per concerti. Sono organizzati molto concerti benefici con la partecipazione di Maria Tanase e della celebre soprano romena Tamara Ceban. Il 19 dicembre 1939 viene santificata la Chiesa di San Nicola. Il 22 giugno 1941 la Bassarabia passa sotto il controllo dei sovietici e comincia un periodo molto duro. Molti vengono persecutati, perdono la vita, subiscono la prigionia per motivi etnici e politici in Siberia. Viene attuata nel 1949 la colectivizzazione coatta. Chiude il cinematografo, la fabbrica di zucchero e l'acqua calda diventa un ricordo. Uno dei pochi lati positivi è la realizzazione della rete del gas.

Sergiu Casian

Vicepreședinte al Asociației

[Tinerilor Juriști Cercetători](#)

Analiza critică a unor carenze ale criminologiei autohtone

(publicat în: Starea actuală și perspectivele științei criminologice în Republica Moldova, Chișinău 2002, materialele conferinței din 6 iulie 2002, pp.78-85 ISBN 9975-9716-0-1)

Permiteți-mi, din capul locului, să-mi exprim speranța că inițiativa de a întruni persoanele interesate de prezentul și viitorul științei criminologice nu va împărtăși soarta altor întruniri academice care, deși au fost însoțite de multă vîlvă, însă, spre marele nostru regret, nu s-au soldat și cu rezultate palpabile. Pentru aceasta, în opinia mea, ar fi dorită evitarea ispitei preamăririi și înfrumusețării, deoarece, de oricîte ornamente s-ar „învrednici”, aceasta nu va deveni mai bună și, pînă la urmă, totuna se va prăbuși. Dacă vrem, cu adevărat, să schimbăm lucrurile măcar cît de cît, în bine, trebuie să le spunem acestora pe nume, chiar dacă faptele în cauză ar putea să nu ne placă. Pentru a putea rezolva o problemă se impune cu necesitate a o cunoaște sub toate aspectele ei neplăcute, nu de a trîmbița și a ne hrăni cu iluzia unei rezolvări superflue. De la asemenea „bătăi” în piuă tot apă se alege iar noi, cei care am luat parte activă la „pisat” vom fi obligați să ne împăcăm cu gîndul că, deși am muncit mult, am făcut-o fără noimă.

În cea mai simplă formă noțiunea de dezvoltare presupune conștientizarea problemelor care ne stau în față și trasarea direcțiilor de perspectivă în rezolvarea lor, pentru ca apoi, pas cu pas, să se realizeze programele elaborate. În ceea ce ne privește, prin retrospectiva cunoștințelor acumulate, precum și a experienței acumulate în perioada de afirmare a criminologiei, vom încerca să vedem care ar fi perspectivele dezvoltării acestei științe în Basarabia. Pentru aceasta, vom supune unei analize critice problemele de care s-a lovit criminologia basarabeană în perioada de constituire și afirmare și, cine știe, poate vom găsi și soluții indispensabile.

Istoric

Primii ani după 90 a fost o perioadă de stagnare în știința post-sovietică, perioadă caracterizată prin migrarea potențialului științific de la o republică la alta. O parte dintre savanți au încercat să se adapteze la noile condiții, afirmîndu-se în alte domenii, mai profitabile decît cel academic. Drept consecință, s-a resimțit o stare deficitară în cercetările științifice, aceasta răsfrîngîndu-se și asupra

pregătirii cadrelor. Deși au existat eforturi ale unor savanți, ei nu s-au ridicat însă mai mult de un cot pe firmamentul științific, și aceasta nu din cauza că nu ar fi reușit prin râvnire și muncă asiduă să se afirme și să progreseze, ci datorită presiunii exercitate asupra lor de situație, fiind siliți să facă noi și noi cedări. Treptat, unii chiar au părăsit câmpul de luptă, alții au acceptat puținul care li s-a aruncat, resemnându-se. Se înțelege de la sine că „rezultatele” nu s-au lăsat mult așteptate. Până în prezent, cu unele mici excepții, nu au fost elaborate lucrări valoroase în domeniu.

Prezent

cercetări care fac fundamentul oricărei ramuri de știință, indiferent de specificul ei. Din lipsa materialului empiric, toate concluziile sau ideile elaborate au handicapul unui grad sporit de probabilitate. În acest caz apare întrebarea firească: putem oare ca în tendința de a rezolva problemele pe care le întâmpină societatea noastră să ne bazăm pe rezultatul muncii științifice, rezultat ce acuză atâtea deficiențe? Nu prea cred. Doar în baza unor concepții efemere asupra proceselor și fenomenelor ce se desfășoară în societatea noastră nu putem avea sorti de izbândă să le dirijăm sau modelăm după Dat fiind faptul că puterea nu s-a ostenit cu crearea de posibilități pentru perpetuarea și progresul științei, aceasta din urmă încet, dar sigur a căzut în declin. Întreținerea oricărei ramuri de știință necesită un oarecare suport financiar destinat cercetărilor științifice, însă din lipsa lui, criminologia, precum și alte ramuri de știință, își prelungește existența doar prin eforturile savanților izolați. Ei își mențin sau dezvoltă potențialul doar teoretic, lipsit de cercetări empirice, bunul nostru plac prin elaborarea unor măsuri concrete. La aceasta s-ar putea adăuga și faptul că interesul asupra elaborărilor științifice niciodată încă (mă refer la realitatea basarabeană) nu a depășit limitele sălilor unde erau organizate conferințe sau alte modalități de organizare a comunicării științifice. Deși au fost mai multe semnalări ale unor savanți privitoare la problemele societății noastre, însoțite uneori și de propuneri concrete și care, dacă ar fi fost realizate la timp, am fi avut acum altă realitate socială, liberă de unele probleme care ne macină, dar, din păcate, aceste semnale și soluții au fost neglijate.

Pe de altă parte, admitem că guvernanții printr-o minune sînt străpunși de dorința fierbinte de a îmbunătăți condițiile de existență ale societății noastre în agonie și alocă sume considerabile destinate cercetărilor științifice, așteptînd de la savanți, după cum e și firesc, panaceul pentru tratarea societății. Consideră oare cineva că armata de savanți ar putea să se avînte în lupta contra fenomenului criminalității? Potențialul științific de care dispunem îl vom cerceta puțin mai departe, acum însă, nu prea pare credibil faptul că savanții ar putea să propună modele și măsuri concrete de diminuare a proporțiilor criminalității, corupției, traficului de droguri, cu ființe umane, a exodului și multe altele, generate de societatea noastră „liberă și democratică”. Aceasta măcar și din considerentele că asemenea propuneri depășesc cu mult spectrul criminologiei, fiind necesare, în primul rînd, luarea unor măsuri de ordin economic, crearea de mecanisme eficiente de control asupra activității persoanelor oficiale și multe alte măsuri similare ce țin de domeniul buneii administrări. Incontestabil starea lucrurilor s-ar schimba simțitor doar prin eradicarea sărăciei, o parte considerabilă a problemelor care ne macină

societatea pierzându-și amploarea, iar altele vor dispărea cu totul. Dar pentru aceasta este nevoie nu de eforturile titanice ale partizanilor lumii academice, ci se cere doar o nenorocită de voință politică a elitei politice.

Cu regret, astfel de voință politică nu prea a fost atestat pe plaiurile mioritice, lipsește cu desăvârșire în prezent și judecând după dansul guvernării comuniste, asemenea „pericol” nici nu ne paște. Unica preocupare a guvernanților e de a-și conserva imunitățile politice pentru a-și putea liniștit face mendrele, nu de a servi societatea. Nimeni nu dorește (mă refer, strict, la grupurile de guvernare care s-au perindat de la 91 încoace) să renunțe la imunitățile atât de „necesare” pentru a avea posibilitatea de a munci „rodnic” în instituțiile publice. Dacă în țările cu veritabile democrații orice funcționar, indiferent de nivel, poate fi chemat în justiție doar pentru o expresie jignitoare, la noi acest lucru e de neconceput chiar și în cazul în care funcționarii de cele mai înalte nivele s-au proslăvit prin comiterea unor fapte ce se încadrează perfect în articolele părții speciale ale codului penal, și nici pe departe pentru expresii calomnioase, ci pentru ceva mai consistent. În cazul nostru este vorba, probabil, de un rol de salvare a națiunii pe care îl au aceste persoane (rol pe care eu nu îl văd), dar care, cred că, ne dă suficiente motive de a trece cu vederea chiar și cele mai macabre „năzbîtii” ale miruiților.

Parafrazându-l pe clasicul literaturii noastre (românești) din povestea cunoscută cu Ivan: corupție este? – este; trafic de toate tipurile și categoriile este? – este; domnia absolută a criminalității asupra tuturor sferelor sociale este? – este, ba mai mult decît ar fi în stare să genereze chiar și cea mai aberantă fantezie. Dar este cineva tras la răspundere pentru aceasta? Cu regret, la nici un clasic nu găsesc răspuns la această întrebare și nici noi nu avem vreunul. Îți vine doar să-ți iei lumea în cap și să țipi cît te țin bojocii: *o tempora...*, sau și mai bine: *unde ești tu Tepeș doamne*; să vezi ce se face? Deși ce se face noi știm bine cu toții. În condițiile în care lipsa transparenței și a structurilor democratice rămîne a fi în continuare o trăsătură forte a societății noastre, unde ideea dictaturii continuă să planeze asupra vieții social-politice, penetrînd toate nivelurile ei, instituțiile statului se transformă în instituții „private”. Doar în asemenea societăți este posibil ca justiția, procuratura, organele de poliție și celelalte să fie în supușenia aceluiași grup politic (chiar dacă aparent fac parte din partide cu denumiri diferite). Și această situație nu ar fi atît de hidoasă în cazul unei societăți democratice, dar la noi ea capătă nuanțe lugubre. Instituțiile abilitate din motive bine știute se află în stare de letargie, mass media (în mare parte) este aservită puterii și, în final, toți stau smeriți și calmi, ca să nu-și verse apa din gură.

Desigur că la funcționarii care sînt legați de relații de partid, rudenie, prietenie, de afaceri etc. nici nu are de unde să apară ideea năstrușnică de a cere colegilor de ambarcațiune socoteală pentru isprăvile lor, oricare ar fi ele, deoarece nici ei nu sînt scâldați în rouă. Ceilalți urmează exemplul bine cunoscutului animal exotic african și cum simt tensiuni în atmosferă, imediat își bagă capul în nisip și nu le pasă că afară e furtună și fulgeră. Altfel nici nu are

cum fi la noi, unde prețul vieții umane este atât de „accesibil”, unde există suficiente exemple de a-i reduce la „tăcerea mieilor” pe toți cei răzvrățiți și nesupuși. Dar, să nu ne abatem de la subiect. La ora actuală ne interesează mai mult perspectivele criminologiei decât „marșul triumfal” al elitei politice (deși, în asemenea condiții, nu văd ce ar putea propune savanții în privința restabilirii ordinii de drept). Dacă ar fi cazul oportun ca savanții criminologi să contribuie la îmbunătățirea situației, oare sînt ei apti pentru aceasta? Vom încerca, în ceea ce urmează, să supunem unei analize potențialul științifico-criminologic de care dispune societatea noastră.

Potențialul științifico-criminologic

La prima vedere, s-ar părea că există suficiente persoane specializate în criminologie, fapt confirmat prin obținerea titlului de doctor în științe juridice de mai mulți inși, care și-au susținut teza de doctorat în criminologie atât la noi, cât și în străinătate. Unii care erau departe de suflul academic au devenit peste noapte doctori în criminologie. Constatăm însă că avem suficiente titluri științifice, dar nu și suficienți savanți. Despre valoarea unui cercetător se judecă după rezultatele muncii sale, de cele mai multe ori materializate în diverse publicații. Deoarece, după cum am menționat mai sus, lucrări publicate în Republica Moldova, lucrări care ar provoca interesul consumatorilor de informație științifică nu prea găsești nici cu lumînarea, ne este greu a sesiza rîvna unor indivizi de a obține cu orice preț dreptul de a se numi criminologi (de regulă, suma plătită de această categorie este evoluată material-financiar precis). Poate este vorba că știința, și în special criminologia, este în mare modă. Dacă-i așa, în foarte scurt timp vom da gata și criminalitatea, și celelalte probleme care îi macină pe oameni, nu numai la noi, ci ne vom arunca să-i ajutăm și pe vecini. Dar nu a fost să fie.

În încercarea de a se face cunoscuți, dar fiind lipsiți de potențial științific, această categorie de criminologi *second hand* droghează setea aspiranților (neinițiați și lipsiți de experiență) de a se forma ca specialiști în științele juridice cu concepțiile și viziunile lor deocheate. Unii dintre ei s-au manifestat chiar și ca autori ale unor lucrări publicate însă, prezintă interes atât valoarea lor, cât și modalitatea de lucru. Exploatînd, de regulă, energia nestăvilită (dar și incompetentă) a subalternilor (eventual, a studenților), ce prelucrează pentru ei kilograme de maculatură, o bună parte se face prin calchiere sau o copiere sinceră din lucrările străine consacrate. Uneori se creează impresia că asistăm la un fel de competiție: care mai mult.

Deși dăunează suficient, această categorie de criminologi de duzină nu prezintă mare pericol, deoarece, conștientă fiind de nulitatea academică pe care o prezintă, nici nu pretinde merite rupte din piscul muntelui Olimp, urmărind, de regulă, scopuri pe cât se poate de mirene. Prin munca lor „titanică” ei chiar aduc un aport pozitiv, completînd cumva golul informațional enorm, deși lucrările lor sînt lipsite de valoare. Chiar și calchierea sau copierea lipsită de competență este mai bună decât lipsa oricăror surse. Este însă clar că nu ne

putem aștepta ca această categorie de „gînditori” să fie capabilă a-și aduce aportul la schimbarea în bine a situației.

Cît privește situația, nu cred că ar fi cineva împotriva afirmării precum că avem un stat criminal bine încheșat, cu tradiții de anume ani buni. Sîntem un stat corupt pînă în măduvă, unde nu numai că se poate, dar și se obține totul doar prin mituire. Ramurile profitabile ale economiei se află sub controlul unor lideri ai vieții publice care, de mîna cu structurile criminale organizate, anihilează orice inițiativă liberă. Deviza este: ori cu noi, sau sub supravegherea noastră strictă, ori deloc. Astfel, toată activitatea economică (și nu numai) este controlată de stat, de aparatul burocratic sau de alți indivizi care prin intermediul structurilor criminale (sau al celor oficiale) îl pun la respect pe oricine care împiedică oarecum derularea „tihnită” a procesului vieții publice. De menționat că noțiunile sus-numite s-au contopit într-atît, încît nu mai putem desluși limitele dintre funcționarul corupt, sindicat criminal (care îl corupe și interesele cărui primul le propulsează și protejează), afaceriști, care își pot organiza activitatea profitabilă doar prin evaziuni și fraude, mituindu-i pe funcționari și păstrînd relații de „colaborare” cu liderii lumii interlope și, în sfîrșit, noțiunea de persoană cu înaltă funcție publică, care își organizează propriile „afaceri” avînd la dispoziție toate cele necesare, începînd de la modelarea legii după bunul plac, terminînd cu dispunerea de toate instrumentele (inclusiv cele de forță) ale statului ca de o proprietate privată, sau altele despre care toți au cunoaștere.

Nu putem fi învinuiți de inactivitate, deoarece pe parcursul ultimilor ani la toate conferințele, în diverse publicații sau la ședințele organelor administrative (cînd era ocazia) s-a spus despre pericolele care planau asupra societății noastre tinere și în curs de formare, despre măsurile ce trebuia de luat fără amîinare, dar, din lipsa acelei voințe politice sau din ignoranță a fost neglijat sau profanat totul, pomenindu-ne treptat cu ceea ce avem. Un savant nu poate decît să atenționeze pe subiecții interesați de anumite probleme, propunînd măsuri concrete pentru rezolvarea lor, iar realizarea ține de domeniul bunei administrări. Mai rău e în cazul nostru, pentru că trebuie să ai mare noroc să găsești pe cineva interesat de rezultatele și apelurile savanților. Dar să fim serioși. Pe cine vrem să prostim atunci cînd susținem că ar fi cineva interesat de cercetarea în domeniul științelor care au ca obiect de studiu criminalitatea în toate ipostazele ei? Procuratura? Procuratura e ocupată cu împiedicarea pe toate căile a cercetării dosarelor penale (cele „picante”). Ar trebui să ne îngrozim? Nu, asta a devenit un lucru firesc în Republica Moldova. Procurori, judecători, funcționari ai organelor de stat și ai organelor de interne, alți funcționari publici sînt prieteni la cataramă cu lideri ai lumii criminale, invitîndu-se reciproc la diverse petreceri. Groaznic? Nu, normal. Campaniile electorale sînt susținute financiar și din fondurile grupărilor criminale, iar persoane cu antecedente penale și care se află în căutare internațională dețin funcții importante în stat. Vi se pare înfricoșător? Bineînțeles că nu, sîntem o societate liberă și democratică, unde toți au drepturi egale. Această enumerare a tot ce este „normal” se poate prelungi la nesfîrșit și, pentru a nu pierde timp, vom trece cu vederea asemenea fleacuri cum ar fi implicarea anumitor persoane cu înalte funcții publice în scandaluri de corupție, comandarea de omucideri și altele, tot așa de „mărunte”. Doar că asemenea „fleacuri” compromit din start toate speranțele precum că lucrul făcut, uneori îndelungat și istovitor, este așteptat, va fi util și aplicat după destinație.

Perspectiva

Despre faptul cum ar trebui să procedăm în asemenea situație nu voi risca să mă pronunț, deoarece acest lucru depinde de fiecare în parte. S-ar putea să pornim să mășăluim cu trâmbițe și surle prefăcându-ne că nu avem nimic de făcut și totul e ca-n basm, să ne retragem prin colțuri și să ne plîngem de milă sau din contra, înarmându-ne cu o măciucă, să intrăm în bîrlogul fiarei. Se vor găsi, probabil, adepți din toate categoriile. Deși, personal, voi continua cercetarea fenomenului criminalității, evoluția contracarării acestuia din urmă o privesc cu un scepticism de un negru închis. Totodată, îmi exprim speranța că tonul pesimist pe care l-am dat discuției nu vă va diminua zelul de a pune fiecare cîte o piatră la temelia construcției care va simboliza sfîrșitul dominației criminalității și construirea unei veritabile democrații, căci o vorbă înțeleaptă este uneori auzită și în pustiu. Totuși, să fim realiști. Singurii care ne vor auzi ar fi șerpii, scorpionii sau, poate, vreun muribund...

ANALISI CRITICA DI ALCUNE CARENZE DELLA CRIMINOLOGIA AUTOCTONA

Sergiu Cassian

Vicepresidente associazione giovani ricercatori giuristi

Permettetemi, all'inizio del discorso, di esprimere la speranza che l'unione di alcune persone interessata al presente e al futuro della Criminologia non subisca la medesima sorte di alcune riunioni accademiche, le quali pur essendo state seguite con un vivo interesse, con nostro grande dispiacere, non hanno raggiunto alcun risultato tangibile. Per questo, secondo la mia opinione, si dovrebbe evitare l'eccessiva tentazione di sedurre e un abbellimento sproporzionato, in quanto ogni orpello esagerato non è mai positivo. Se vogliamo, veramente, cambiare le cose, in meglio, magari piano piano, bisogna chiamare le cose per nome, anche se ciò potrebbe non piacere. Per potere risolvere un problema, si impone la necessità di conoscere tutti gli aspetti della quistione compresi quelli spiacevoli, non di tralasciarli sperando che si risolvano.

Nella forma più semplice, il modo di risolvere presuppone la presa di coscienza dei problemi che ci sono davanti e individuare una prospettiva per risolverli,

poiché dopo , gradualmente, si realizzino i programmi elaborati. Per ciò che ci riguarda, mediante una retrospettiva delle conoscenze accumulate, come delle esperienze accumulate nel periodo di affermazione della criminologia, cercheremo di vedere quali saranno le prospettive di questa scienza in Bessarabia. Per questo faremo un'analisi critica dei problemi di quale soffre la criminologia in Bessarabia e, chi lo sa, può darsi che troveremo anche una soluzione indispensabili.

LA STORIA

I primi anni dopo il 90 sono stati un periodo di stagnazione nella scienza post-sovietica, un periodo caratterizzato dalla emigrazione del potenziale scientifico da una repubblica all'altra. Una parte degli studiosi ha cercato di adattarsi alle nuove condizioni, affermandosi in altri campi, ritenuti più vantaggiosi di quello accademico. Come diretta conseguenza si è registrato un deficit nella ricerca scientifica, ripercuotendosi sulla preparazione dei quadri. Sebbene alcuni studiosi abbiano fatto grandi sforzi, e non a causa della mancanza di impegno e di lavoro, ma per le pressioni e i condizionamenti esercitati dalla situazione. Alcuni hanno custodito il campo di lotta, altri si sono accontentati di quel poco che gli è stato dato. Si capisce da sé che i "risultati" non si sono fatti aspettare molto. Fino ad ora, con alcune piccole eccezioni, non sono stati elaborati, in questo dominio, lavori di valore.

IL PRESENTE

Considerando il fatto che il potere non si sforza di creare delle possibilità al fine di perpetuare il progresso della scienza, questa piano ma inesorabilmente cade in declino. Il mantenimento di qualsiasi ramo di scienza necessita un qualche supporto finanziario destinato ai ricercatori scientifici, in mancanza di questo, la criminologia come anche altri rami di scienza, prolunga la sua esistenza solo grazie allo sforzo di studiosi isolati. Si riesce a mantenere un potenziale sviluppo solo teorico, mancando ricercatori empirici, che sono la base di qualsiasi ramo di scienza a prescindere dalla sua specialità. In mancanza di materiale empirico. tutte le conclusioni oppure le idee elaborate presentano una grande difficoltà. In questo caso si pone una domanda naturale possiamo per cercare di risolvere i problemi della nostra società basarci sui risultati del lavoro scientifico? Non credo. In base ad una concezione effimera riguardo i fenomeni che si manifestano nella nostra società non possiamo avere una possibilità di riuscita se dirigiamo o modelliamo l'azione secondo il nostro orientamento. Si può, inoltre aggiungere che l'interesse verso le elaborazioni scientifiche (mi riferisco alla Bessarabia) non è mai andato oltre i suoi limiti. Benché siano state fatte , da parte di alcuni studiosi, molteplici osservazioni riguardo i problemi della nostra società, accompagnate da alcune proposte concrete, che se fossero state realizzate in tempo, adesso avremmo un'altra realtà sociale libera da alcuni problemi che ci assillano ma, purtroppo, queste soluzioni e osservazioni sono state trascurate. Peraltro ammettiamo che i governanti, quasi per miracolo, vogliono ardentemente migliorare le condizioni di esistenza della nostra società

in agonia e concedono innumerevoli destinate ai ricercatori scientifici, aspettandosi dagli studiosi, come è naturale, la panacea per migliorare la società. Ritiene forse qualcuno che un armata di studiosi può vincere contro il fenomeno della criminalità? Il potenziale scientifico del quale disponiamo può fare della ricerca, non mi sembra credibile il fatto che gli studiosi possono proporre modelli e misure concrete per diminuire la proporzione della criminalità, della corruzione, del traffico di droga, con le risorse umane, l'esodo e anche altre cose generate dalla nostra società "libera e democratica". Non solo nella criminologia sono necessarie, per prima cosa, prendere delle misure di ordine economico, creare dei meccanismi efficienti di controllo sulle attività delle persone ufficiali e molte altre misure simili riguardo il campo della buona amministrazione. La situazione è notevolmente peggiorata con l'aumento della povertà e per risolvere questi problemi è necessario uno sforzo titanico del mondo accademico e della classe dirigente. L'unica preoccupazione della classe dirigente (che si è alternata al potere dopo il 1991) è di mantenere l'immunità per effettuare un lavoro fecondo nelle istituzioni pubbliche. Se nelle vere società democratiche qualsiasi funzionario, di qualsiasi livello, può essere chiamato a rispondere delle sue azioni e delle sue parole da noi questo è inconcepibile i funzionari credono di avere il ruolo (che io non vedo) di salvare la nazione. Parafrasando un classico della nostra letteratura (romena) dalla storia conosciuta di Ivan: la corruzione esiste? Esiste un traffico di tutti i tipi e di tutte le categorie?- Esiste; il dominio assoluto della criminalità su tutte le sfere della società esiste? - Esiste, ma esiste qualcuno in grado di rispondere per questo? Purtroppo questo è un classico caso a cui non possiamo rispondere e non abbiamo tempo. Viene da dire o tempora.... oppure: dove sei tu Tepes o signore; se vedi ciò cosa fai? Nella nostra società è possibile che la procura, la giustizia e gli organi di polizia sono controllate da un medesimo gruppo politico(anche se fanno di un partito politico con una denominazione apparentemente diversa). La situazione non sarebbe così grave nel caso di una società veramente libera, ma nel nostro caso è lugubre. La scienza, in questo momento è in letargo, la gran parte dei mezzi di comunicazione di massa è asservita al potere. Certamente i funzionari sono legati ai partiti e hanno relazioni di amicizia e di affari etc. Cercheremo di spiegare alcune potenziali analisi scientifico-criminologiche di cui la nostra società dispone.

IL POTENZIALE SCIENTIFICO CRIMINOLOGICO

Sembra, a prima vista, che esiste un numero sufficiente di persone specializzate in criminologia, tesi confermata dal fatto che molti hanno ottenuto il titolo di dottore in scienze giuridiche e hanno sostenuto la tesi di dottorato in criminologia sia da noi che all'estero. Alcuni che non si occupavano di questo campo sono diventati nello spazio di un mattino dottori in criminologia. Constatiamo che abbiamo molti titoli scientifici ma pochi studiosi. Si giudica del valore dei ricercatori considerando i risultati dei loro lavori. Però, come già scritto sopra, i lavori pubblicati in Repubblica Moldova difficilmente attirano

l'interesse degli studiosi. Può essere che la scienza, in modo particolare la criminologia, oggi è molto di moda. Questa categoria di criminologi di seconda mano distrugge questa scienza. Non possiamo sperare da questi "pensatori" alcun risultato positivo. Il nostro Stato da diversi anni, nessuno lo può negare, è corrotto da cima a fondo e non si può ottenere nulla senza erogare mazzette. Tutti i rami vantaggiosi della vita pubblica sono sotto il controllo di alcuni capi di partito. Tutta l'attività economica, non solo quella, è controllata dallo Stato e dal suo apparato burocratico o da altri individui i quali mediante delle strutture criminali (o di quelle ufficiali) riducono all'obbedienza tutti coloro che cercano di contrastare questo processo della vita pubblica.

Non possiamo essere incolpati di inattività, poiché negli ultimi anni in tutte le conferenze e in tutte le pubblicazioni e in diversi sedi si è posta l'accento sul pericolo che incombono sulla nostra giovane società ed in corso di formazione, ma è mancata la volontà politica di risolvere i problemi. Uno studioso non può che attirare l'attenzione su certi aspetti e proporre delle misure concrete, ma la realizzazione concreta di tali misure appartiene al campo della buona amministrazione. Nel nostro caso è anche peggio, perché bisogna avere grande fortuna per trovare qualcuno interessato ai risultati e agli appelli degli studiosi. Siamo seri. Chi è interessato alla ricerca scientifica nel campo della criminologia? La Procura? La Procura si occupa di ostacolare con tutti i mezzi la ricerca dei fascicoli penali (quelli più piccanti). Dovremmo spaventarci? No, questa è diventata una cosa naturale nella Repubblica Moldova. Procuratori, Giudici, funzionari di Stato e altri funzionari di organi interni sono diventati amici di molti criminali e partecipano a molte feste con costoro. Terribile? No normale. Le campagne elettorali sono sostenute finanziariamente anche dai fondi dei gruppi criminali e persone con precedenti penali, le quali sono imputate di reati all'estero, detengono importanti funzioni nello Stato. Naturalmente non siamo una società libera dove tutti sono eguali. Questo elenco di tutto ciò che è "normale" può proseguire all'infinito, ma per non perdere tempo passeremo in rassegna alcuni aspetti che riguardano alcune persone con alte cariche pubbliche coinvolte in alcuni scandali di corruzione e altri gravi reati. Così facendo, però, con questi "pettegolezzi" corriamo il rischio di compromettere il lavoro fatto e impedire che sia utile ed applicato.

LA PROSPETTIVA

Circa il fatto che dobbiamo procedere in questa situazione non rischierò di pronunciarmi, in quanto la riuscita di questo compito dipende da ciascuno. Potremmo ritrarci in un angolo oppure piangere sulle nostre disgrazie. Probabilmente, troveremo adepti in tutte le categorie. Sebbene, personalmente, continuerò la ricerca sul fenomeno della criminalità, considero con uno scetticismo molto forte la possibilità di contrastarla. Tuttavia esprimo la speranza che il tono pessimista con il quale ho condotto questa discussione non diminuirà lo zelo per cui ognuno costruisca un pietra dell'edificio della giustizia il cui risultato sarà la fine del dominio criminale e la nascita di una vera società

libera. Tuttavia siamo realisti. I soli che ci ascolteranno saranno i serpenti, gli scorpioni o, forse, alcuni moribondi...

COVRIGEI GLASSATI

Aluatul 300 gr. faina, 200 gr. unt (sau 150 gr. margarina si 50 gr. unt), 100 gr. zahar, un galbenus, un varf de cutit cu sare fina, un plic cu zahar vanilat. Glazura: un albus, 150 gr zahar, 2 linguri zeama de lamaie.

Untul moale se freaca cu zaharul, sarea, vanilia si galbenusul pana cand se omogenizeaza, apoi, se adauga faina, amesticand cu mana pana ce se incorporeaza bine, fara sa se framinte. Dupa aceea, aluatul se tine la rece 30 minute. Dupa ce s-au copt, se asza unul langa altui, pe o foaie de nailon si se ung bine deasupra cu Glazura alba, cu pensula lasindu-i sa se usuce pana a doua zi. Se pastreaza in cutia inchisa.

MINI CORNETTI GLASSATI

Impasto : 300 gr. di farina, 200 gr. di burro, (oppure 150 gr. di margarina e 50 gr. di burro), un tuorlo, un pizzico di sale fino, una bustina con zucchero vanigliato.

Le glasse : un bianco d'uovo montato, 150 gr. di zucchero, 2 cucchiari di succo di limone.

Il burro ammorbidito si mescola con lo zucchero, il sale, la vaniglia e il tuorlo fino a quando diventa omogeneo, dopo , si aggiunge la farina, mischiandola con le mani fino a quando si amalgama bene, senza frammentarsi. Dopo questo la pasta si tiene al freddo 30 minuti. Dopo che si è cotta, si pone una vicino all'altra, su un foglio di nailon e si unge bene con le glasse bianca, si spalma con un pennello da cucina e si lascia asciugare per due giorni. Si conserva in una confezione chiusa.

DANA ZONGOLI

IL SIGNIFICATO DELLA PASQUA

Gentilissima platea, la Pasqua del Signore è appena passata, ancora un discorso su Cristo?

Già; e non sorprenda, perché ogni cristiano e ogni persona, che ha letto o sentito parlare di Cristo, finisce col prospettare la propria vita alla sua luce.

Se contassimo le prediche nelle chiese cattoliche, gli opuscoli e i bollettini sparsi nel mondo quale numero ne verrebbe fuori?

Nessuna generazione ha mai rinunciato e rinuncerà a parlare di Cristo,

Cristo non sarà mai patrimonio esclusivo di nessuno, ogni uomo avrà sempre il diritto di incontrarlo, di domandarsi se e quando l'incarnazione di Gesù riguarda anche lui singolarmente.

Sono stati numerosi i tentativi di descrivere la personalità di Gesù nel suo complesso.

La sindone di Torino che sarebbe l'unica testimonianza della umana ragione, ci dice che il lino è tipico tessuto della Palestina del tempo di Cristo, che le spore che contiene sono esclusive della Terra Santa, le macchie dimostrano che sono di sangue umano, che il telo ebbe contatto con aloe e mirra, ma nonostante questa altalena di scienziati, non scuote la fede del popolo, l'immagine di Cristo non è riproducibile perché egli è come sono tanti, io che in lui si riconoscono, così come da ogni goccia di acqua può riconoscersi l'Oceano.

La scienza ha miracolato con i suoi progressi i malati di ogni specie, ha scandagliato i segreti del corpo umano e si è accorta che lo spirito sovrasta le membra.

Gesù noi credenti in te ci poniamo delle domande con la speranza di trovare delle risposte.

Scienza, occulto, sapienza.

Le risposte stanno in ognuno di noi, non vogliamo renderci responsabili davanti alla tua grandezza ed ecco il perché di simile paura, dovremmo seguire le tue parole ed ascoltare a noi data dal tuo grande gemello spirituale chiamato da te didimo il nostro san Tommaso.

A distanza di soli tre anni dalla nel 1945 vicino al villaggio di Nag Hammadi, in Egitto, lungo il corso del Nilo, fu scoperto un manoscritto. Nascosto dentro una brocca di terracotta dentro le profondità della terra, in lingua aramaica il profeta parla di Gesù. Rimasti per oltre 2000 anni inaccessibile appare la figura di Gesù come la vide il duo apostolo prediletto.

Un Gesù oltre che divino, dolcissimo, spiritoso e amante della gioia.

Disse di noi:

provate ad aprire lo sportello della gabbia ad un uccellino che è prigioniero potrà succedere che spinto verso la libertà si precipiti fuori e voli verso l'immenso, ma potrà succedere il contrario può andare nelle fauci di un gatto o nel becco di un uccello.

Anche l'uomo è in gabbia e, spalancargli troppo bruscamente la porta, può volere dire precipitarlo nelle fauci della droga, della violenza e del delitto.

Certamente, diceva Gesù la felicită nu este dentro la gabbia, è fuori, ma tutti hanno paura di essere felici.

Le sbarre della propria gabbia l'uomo se le è costruite, millennio dopo millennio, con un lavoro estremamente minuzioso e nello stesso tempo assurdo.

La speranza per la vita di chi si sente ingabbiato è capire in che modo le sbarre sono sorte dal nulla.

Ogni sbarra è un paraocchi, non si vuol vedere cosa ci circonda, non si coglie l'attimo della curva.

La vita deve pulsare liberamente, spinta dalle due grandi energie cosmiche: quella distruttiva e luminosa e quella costruttiva e tenebrosa.

Entrambe costruite da Dio, la tenebra come la luce che si spegne, la luce come tenebra si illumina. Dio creò la luce e vide che essa era buona e creò le tenebre e vide che anche esse erano buone. Le sbarre della gabbia che l'uomo si era costruito erano fatte di buio, arbitrariamente aveva stabilito che le tenebre sono malvagie e le frasi di conseguenza dettate sono Dio abbia pietà di noi-signore misericordia- non ci indurre in tentazione- liberaci dal male.

L'uomo ha aperto gli occhi. Antichi manoscritti sono tornati alla luce e la linfa è quella di colui che vicino a Gesù riesce a respirarlo e a capire che Gesù è la strada, la verità la vita, l'estremo livello che l'uomo può raggiungere e chi lo raggiungerà si troverà ad essere in lui specchiato vivo sereno e libero. VINCENZINA BASCIU

Totuși, unirea

Larma iscată în jurul sprijinului politic acordat lui Vladimir Voronin de Iurie Roșca, Oleg Serebrian și Dumitru Diacov stă să ia o întorsătură neașteptată. Polemica extrem de nervoasă pe tema relațiilor dintre democrați și comuniști treptat începe să îmbrace forma unei dispute despre destinele unionismului în Basarabia. De bună seamă, unde dai și unde crapă.

Problema unirii cu România stă în Rusia

Controversa a trecut deja Prutul. Un coleg de la Chișinău a publicat deunăzi în ziarul bucureștean „Ziua” un comentariu intitulat „Degringoladă în tabăra unioniștilor”. El afirmă că în urma noii poziții adoptate de PPCD și PSL se accentuează dezbinarea în sânul partidei proromânești din Republica Moldova. Totodată, destule voci sugerează că în jilțul prezidențial ar fi trebuit instalat nu Voronin, ci Urechean, deoarece acesta colaborează cu intelectualii și scriitorii unioniști.

Nu vreau să contrazic pe nimeni. Trăim într-un spațiu ce se vrea integrat în Europa unită, unde oricine poate avea un punct de vedere propriu. De dragul adevărului, însă, mă văd silit să fac o precizare. În general vorbind, la Chișinău există, desigur, o problemă a unionismului. Numai că aceasta stă nu în calitatea clasei politice și nu în capacitatea de coagulare a forțelor proromânești, ci în Rusia. Moscova este singurul inamic real al reunirii Basarabiei cu România. Doar ea se opune efectiv lichidării definitive a consecințelor pactului Molotov-Ribbentrop. După ce l-a ocupat în câteva rânduri, Rusia ține cu dinții de teritoriul dintre Prut și Nistru, îngrijindu-se ca acesta să rămână și de

acum încolo în sfera sa de influență.

Dacă e să-i dăm crezare lui Vladimir Bukovski, nu cu mult înainte de prăbușirea URSS, cu ocazia negocierii tratatului de bază moldo-român, Gorbaciov i-a cerut lui Iliescu să tempereze elementele unioniste din Basarabia. Și Bucureștiul a fost nevoit să se conformeze pentru a nu perturba „perestroika”. Tocmai de aceea, unirea nu s-a produs nici în 1991, nici în 1992, când părea că există toate premisele pentru o reparație istorică.

Antiunionismul, o lucrătură a Kremlinului

De-a lungul ultimilor 15 ani, toate guvernările de la Chișinău, inclusiv cabinetul Sturza, lăudat post-factum de anumite elemente proromânești de la Chișinău, se declarau fățiș antiunioniste. Și nu întâmplător. La mijloc era, neîndoios, o lucrătură a Kremlinului. Nici o forță politică din Basarabia nu avea șanse să ajungă la putere în Republica Moldova dacă nu-și dovedea loialitatea față de Rusia și, totodată, ostilitatea față de ideea unirii. Ex-premierul Sturza, prin 1998, de exemplu, spunea într-o emisiune televizată că PPCD-ului nu i se poate încredința conducerea vreunui departament sau vreunei comisii parlamentare, întrucât creștin-democrații se află în slujba unui stat străin numit România. Până și Urechean, care cochetează cu intelectualii filoromâni, a jucat cartea antiunionistă în ultimele alegeri parlamentare. Să nu se uite că anume el a refuzat o coaliție cu PPCD de frică să nu fie identificat cu partida proromânească. Urechean a mizat pe Rusia, încercând să ajungă la putere cu ajutorul fostei metropole. „Niciodată nu mă voi alia cu unioniștii și extremiștii”, declara anul trecut fostul primar al Chișinăului. Cu toate acestea, o parte dintre intelectualii filoromâni l-au sprijinit, iluzionându-se că poziția sa prorusească este doar o abilă manevră electorală. De fapt, însă, tocmai flirtul lui Urechean cu scriitorii unioniști a fost o făcătură ordinară. În trecut fie spus, Urechean este susținut doar de o parte a elitei culturale basarabene. Este vorba de un grup de intelectuali care în ultimii ani s-a antrenat în niște campanii politice suspecte, semnând scrisori colective în favoarea lui Adrian Năstase, dar și a unor mafioți basarabeni precum Anatol Josan care recent a fost arestat de poliția română.

În ceea ce îl privește pe Urechean, el a fost și rămâne nu în vorbe, ci în fapte un exponent fidel al intereselor rusești în Republica Moldova. Nu e de mirare că anume cu acordul și sprijinul său, Moscova și-a construit la Chișinău una dintre cele mai mari ambasade din estul Europei. Acest fapt, însă, nu i-a folosit la nimic. Pentru prima oară de la 1991 înapoi, un politician din Basarabia a pierdut tocmai pentru că a mers pe mâna Moscovei. Legăturile dubioase ale lui Urechean cu rușii au descurajat electoratul filoromân care, în consecință, i-a acordat un sprijin mult mai mic decât cel pe care se putea conta în cazul în care se crea o redutabilă coaliție prooccidentală. În aceste împrejurări, pentru prima oară a învins un politician neagreat de ruși. Voronin a câștigat chiar în momentul când era certat cu Moscova. Ce-i drept, actualul președinte, la fel ca predecesorii săi, nu este un unionist. Oricum, victoria sa a fost posibilă doar în condițiile unei usturătoare înfrângeri geopolitice a Kremlinului la Kiev. Astăzi, Chișinăul se poate aciuă în spatele unei Ucraine prooccidentale, scăpând astfel de vasalitatea față de Rusia. Atâta doar că momentul istoric favorabil unei reuniri clasice cu România a fost irosit. Trenul a plecat din gară.

Unirea în Europa unită

Acum câțiva ani, discutând cu un fost ambasador american, m-am convins o dată în plus că, în principiu, SUA nu s-a opus niciodată realipirii Basarabiei la România. Tocmai de aceea, de altfel, Washingtonul a ezitat inițial să recunoască independența Republicii Moldova. Statele Unite, îmi mărturisea diplomatul american, sperau ca cel de-al doilea stat românesc să se unească în cele din urmă cu cel dintâi. N-a fost să fie. Nu s-a putut din cauza Rusiei și a uneltirilor ei pe ambele maluri ale Nistrului. Transnistria a fost gândită din capul locului ca o stavilă în calea unirii.

De la o vreme, însă, aderarea României la structurile euroatlantice creează o realitate politică nouă care favorizează unirea. Numai că pe alte căi decât cele tradiționale. „Ne vom reîntâlni în Europa”, declara președintele Băsescu, după vizita sa la Chișinău. Și avea dreptate. În UE nu există frontiere între state. Le separă doar identitatea istorică, națională și etnolingvistică. Nimic mai mult. Moneda este unică, piața-i comună, iar legislația e sincronizată. Cum România și Basarabia au aceeași identitate istorică, națională și etnolingvistică, în Uniunea Europeană nu le va mai despărți nimic. Iată de ce însăși perspectiva integrării europene induce ideea apropierii și chiar a contopirii celor două state românești.

ASSOCIAZIONE DI COOPERAZIONE CUTLURALE ITALIA-MOLDAVIA

Il consiglio direttivo comunica la nomina della dottoressa Vincenzina Basciu in qualità di Presidente onorario.

Roma 26 aprile 2005

